

اولین نشست سردبیران نشریات حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی^۱

اولین نشست مشترک سردبیران نشریات حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی، و هیئت مدیره انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، با همکاری کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، روز سه‌شنبه (۱۵ تیرماه) در ساعت ۱۴ با حضور سردبیران نشریات تخصصی حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی آغاز شد.

در ابتدای این نشست، دکتر جعفر مهرداد، سردبیر نشریه علمی - پژوهشی "International journal of Information Science & management" که در پایگاه‌های اطلاعاتی اسکوپوس^۲، آی.آس.آی^۳، ابسکو^۴ نمایه می‌شود و دو سوم از هیئت تحریریه آن ایرانی و یک سو از هیئت تحریریه آن خارجی هستند، بیاناتی را ایراد کرد.

وی بیان داشت: «این نشریه دارای ساختاری متفاوت با سایر نشریات است. از سال ۲۰۰۳ آغاز به کار کرده و دو شماره در سال منتشر می‌کند. همچنین وی علت موفقیت این نشریه را بودجه کافی، بها دادن به حق داوری مقالات، حضور ۳ متخصص رشته زبان و حضور ۳ فوق لیسانس در دفتر نشریه دانستند».

در ادامه دکتر غلامرضا فدایی عراقی، سردبیر نشریه «تحقیقات کتابخانه‌های عمومی» گفت: این نشست شروع خوبی برای رسیدن به اهداف سازنده است، این تعامل‌های مشترک بین سردبیران در نهایت باعث حفظ حرمت رشته، رسیدگی به وضعیت کمی و کیفی مقالات، تأثیرگذاری بر تدریس و تحقیق استادان و دانشجویان، تأثیرگذاری بر انتخاب موضوع پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، شفاف‌سازی و گسترش دامنه حوزه، ارتقاء سطح دسترسی و تأثیرگذاری می‌شود.

وی نشریات را به رقابت سالم با هم فراخواند و از سردبیران درخواست کرد: در توصیه‌ها و انتقادهای تهیه و استفاده از بانک‌های اطلاعاتی با هم مشارکت کنند، برای خود چارچوب و حدود مشخصی داشته باشند و در ایندکس شدن نشریات در نمایه‌های ملی و بین‌المللی به یکدیگر کمک کنند».

پس از آن دکتر احمد شعبانی، که به نمایندگی از نشریه «مدیریت اطلاعات سلامت» از اسفهان در این نشست حضور داشت، بیان کرد: با توجه به تحولات دهه ۸۰ و تخصصی شدن نشریات این حوزه به مرور هیئت تحریریه نشریات نیاز داریم، نشریات در این سیستم جدید باید باز تعریف شوند و هیئت تحریریه‌های مناسب تری منصوب شوند. ایشان در ادامه نسبت محتوای نشریه مذکور را ۵۰٪ مربوط به مدارک پزشکی، ۳۰٪ کتابداری پزشکی و ۲۰٪ مدیریت اطلاعات پزشکی دانست و عنوان کرد که به دلیل کنترل کافی، این نشریه ضریب

دکتر غلامرضا فدایی عراقی: این تعامل‌های مشترک بین سردبیران در نهایت باعث حفظ حرمت رشته، رسیدگی به وضعیت کمی و کیفی مقالات، تأثیرگذاری بر تدریس و تحقیق استادان و دانشجویان، تأثیرگذاری بر انتخاب موضوع پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها، شفاف‌سازی و گسترش دامنه حوزه، ارتقاء سطح دسترسی و تأثیرگذاری می‌شود

تأثیر بالایی دارد».

سپس دکتر نرگس نشاط، سردبیر نشریه علمی - پژوهشی و خصوصی «اطلاع‌شناسی» اظهار کرد: در این ۲۴ شماره منتشر شده، این نشریه مشکلات فراوانی اعم از دامنه ضعیف مالی و عدم حمایت مالی داشته است.

وی تعامل و اشتراک در مدیریت مجلات را راهی مناسب برای پیدا کردن ضعف ریشه‌ها و تقویت آنها دانستند تا در نهایت نویسندگان قویتری داشته باشیم تا به تولید هر چه بیشتر بینجامد.

در ادامه این جلسه، دکتر زهرا ابادری سردبیر نشریه «دانش‌شناسی» دانشگاه آزاد اسلامی گفت: این نشریه در گروه علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی واحد تهران شمال مستقر است و ادامه داد که همه عضو خانواده رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی هستیم و باید یکدیگر را در این مسیر حمایت کنیم تا با همفکری بیشتر راه جدیدی را در چاپ مقالات پیش بگیریم تا از چاپ مقالات تکراری جلوگیری شود و مسائل سیاسی بیرون با مسائل علمی مخلوط نشود.

دکتر رحمت‌الله فتاحی، سردبیر نشریه علمی - پژوهشی «فصلنامه علوم و فناوری اطلاعات» نیز بیان داشت: وضعیت کنونی نشریات کتابداری و اطلاع‌رسانی بازتابی از وضعیت حرفه کتابداری است و همه مسائل از لحاظ سیاسی، آموزشی و علمی در این زمینه به هم تنیده هستند.

دکتر فتاحی پیشنهاد کرد: مسائل مرتبط با نشریات کتابداری موضوع‌بندی و دسته‌بندی شوند و در این خصوص چارچوبی تنظیم گردد و به زمینه‌های ساختاری، محتوایی و فرآیندی توجه شود. برای تقویت زمینه ساختاری حمایت سازمان‌ها لازم است تا نشریات به موقع منتشر شوند.

وی همپوشانی و اشباع را از مشکلات مربوط به محتوا دانستند که با شناسایی ضعف‌ها و تقویت راهکارها می‌توان از تکرارها و دوباره کاری‌ها جلوگیری کرد تا حرمت حرفه حفظ شود. برای حفظ زمینه فرآیندی خواستند که سلیقه‌ها در امر داوری حذف شود و از طولانی شدن

دکتر فتاحی: مسائل مرتبط با نشریات کتابداری موضوع‌بندی و دسته‌بندی شوند و در این خصوص چارچوبی تنظیم گردد و به زمینه‌های ساختاری، محتوایی و فرآیندی توجه شود. برای تقویت زمینه ساختاری حمایت سازمان‌ها لازم است تا نشریات به موقع منتشر شوند

فرآیند داوری جلوگیری شود تا با اثر بخشی بهبود وضعیت نشریات را شاهد باشیم. دکتر عبدالحسین فرج پهلوی، سردبیر نشریه علمی - پژوهشی «مطالعات کتابداری و علم اطلاعات»، عدم حمایت مالی را مشکل اساسی نشریات کتابداری دانست و پیشنهاد کرد که معیارهای مشترکی را برای ارزیابی مقالات داشته باشیم که همه مجلات پیرو آن باشند تا از دوباره‌کاری‌ها جلوگیری شود.

داریوش مطلبی، سردبیر نشریه «کتاب ماه کلیات» بیان کرد: «این نشریه به دلیل اینکه محور اصلی‌اش نقد و بررسی کتاب است، با نشریات دیگر متفاوت است و به همین دلیل با نقد کتاب‌های منتشر شده، به حساس شدن ناشران و نویسندگان کتاب‌های حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی کمک کرده است؛ زیرا ناشران و نویسندگان می‌دانند که آثارشان مورد نقد قرار می‌گیرد و در نتیجه توجه بیشتر در تولید آثار از خود نشان می‌دهند. در ادامه عدم علاقه نویسندگان به حوزه نقد و توزیع نشریات را مشکل اساسی در این حوزه دانست.

سردبیر کلیات برای بهبود وضعیت نشریات، حذف یک سری تعصبات خاص در داوری و حذف درجه محوری نشریات را خواستار شد.

شیما مرادی به عنوان متخصص در حوزه نشر الکترونیکی، سردبیر نشریه الکترونیکی ارتباط علمی (نما) در پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، مشکل حق مؤلف در دنیای الکترونیکی و بالا بودن تعداد مقالات و عدم حمایت سازمان‌ها را از مسائل موجود در این حوزه دانست و افزود: کنترل کافی بر داوری مقالات در طی ۱۰ تا ۱۵ روز و وجود بخش زودآیند در هر شماره نشریه را از ویژگی‌های این نشریه الکترونیکی عنوان کرد و برای بهبود وضعیت، تعامل بیشتر بین سردبیران را خواستار شدند.

دکتر علیرضا نوروزی، سردبیر مجله «وبولوژی^۵»، بین‌المللی بودن اعضای هیئت تحریریه، دسترسی آزاد، ضریب استناد بالا و نمایه شدن این نشریه در پایگاه‌های مختلف را از ویژگی‌های نشریه مذکور عنوان کرد.

وی عدم حمایت مالی را مشکل عمده دانست و وجود یک نظام هماهنگ پذیرش مقاله برای جلوگیری از دوباره‌کاریها و عدم طولانی شدن داوری مقالات و تخصصی شدن نشریات را پیشنهاد کرد و تعامل هر چه بیشتر مجلات با همایش‌ها را خواستار شد تا مقالات ارائه شده در همایش‌ها دسترس‌پذیر شوند.

در ادامه دکتر ابراهیم افشار زنجانی، عضو هیئت علمی گروه کتابداری دانشگاه اصفهان،

داریوش مطلبی:
«نشریه کلیات، به دلیل اینکه محور اصلی‌اش نقد و بررسی کتاب است، با نشریات دیگر متفاوت است و به همین دلیل با نقد کتاب‌های منتشر شده، به حساس شدن ناشران و نویسندگان کتاب‌های حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی کمک کرده است»

دکتر علیرضا نوروزی:
بین‌المللی بودن اعضای
هیئت تحریریه نشریه
Webology ، دسترسی
آزاد، ضریب استناد بالا و
نمایه شدن این نشریه در
پایگاه‌های مختلف را از
ویژگی‌های نشریه مذکور
عنوان کرد

انتشار بیانیه در زمینه انتشار مقالات نشریه کتابداری و اطلاع‌رسانی را ضروری دانست و اعلام کرد: که این کار موجب فرهنگ‌سازی می‌شود.

دکتر افشار، حذف پیشینه‌های مربوط به مقاله را برای چاپ در نشریه، ضروری دانست چراکه باعث ذخیره در فضای نشریات شود. وی همچنین حذف درجه محوری نشریات را خواستار شد.

در ادامه دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی، عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد گفت: «به دلیل اهمیت نقش سردبیران، تلاش‌ها و ویژگی‌های آنها سبب مدیریت خوب خواهد شد و ایجاد پست الکترونیک به نام نشریه و ایجاد شاخص‌های ارزیابی مقالات نشریات و توزیع آن در نشریه را ضروری دانست.

در نهایت دکتر جعفر مهرداد، شبکه ایران لیزا^۱ را برای متمرکز کردن نشریات پیشنهاد کرد تا از دوباره‌کاری‌ها و حشو‌ها جلوگیری شود.

در پایان دکتر سعید رضایی شریف آبادی، رئیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، بر استمرار این جلسات تأکید کرد و افراد حاضر در نشست را به دومین جلسه در ۳۰ شهریور ۱۳۸۹ دعوت کرد.

ایجاد فرم‌های داوری نشریات، راهنمای نویسندگان مقالات، و معیارهای ارزیابی مقالات را به عنوان موضوع‌های نشست‌های بعدی مطرح شد. این نشست در ساعت ۱۷ به کار خود پایان داد.

پی‌نوشت‌ها:

۱. گزارش حاضر به نقل از خبرگزاری لیزنا و به منظور اطلاع‌رسانی ارائه شده است:

04-http://www.lisna.ir/index.php?option=com_content&view=article&id=2193:1389-catid=3:main&53-53-17-15

- 2 . Scopus
- 3 . ISI
- 4 . EBSCO
- 5 . Webology
- 6 . Iran lisa